

گزارش دوره نهم مجمع فقه اسلامی

شیوا مشیرفر

فکر ایجاد مجمع بین‌المللی فقه اسلامی اساساً برای آگاهی مسلمانان جهان در مورد امور دینی و دنیوی‌شان، به وجود آمد و این مهم ممکن نبود مگر از طریق اجتهاد گروهی از دانشمندان امت اسلامی و فقهاء. همانطور که در حدیث آمده است ایشان در واقع وارثان انبیاء هستند.

چنانچه در تمامی دوره‌های تشکیل مجمع رسم است، تعدادی از مؤسسات اسلامی گروه‌های کار تخصصی در زمینه‌های فقهی، اقتصادی، پزشکی و اجتماعی برای آماده‌سازی سخنرانی‌های مجمع تشکیل دادند. هدف از تشکیل این گروه‌های کار بحث و بررسی بعضی از موضوعات ناتمام در دوره‌های قبل بوده و بررسی آنها به یک گروه کار اختصاصی برای عرضه آنها در دوره بعدی و اخذ تصمیمات لازم محول شد.

مجمع فقه اسلامی در جده اکنون نهمین شماره مجله سالیانه خود را

تقدیم می‌نماید. در این شماره راه‌حلهای بعضی از مسائل وجود دارد که قبلاً در مورد آنها تصمیمات شورایی اتخاذ نشده بود مانند صلح و تطبیق آن با اوضاع معاصر، مسائلی در مورد «ایدز» با تفصیل و ریز قضایای آن که در درجه اول برای پزشکان و قضات در دنیای اسلام حائز اهمیت است.

مجمع، با فضل خداوند تبارک و تعالی، و بعد از خدا با کوشش جمعی از نخبگان علماء امت اسلام و متخصصان در زمینه‌های مختلف فقهی و اقتصادی و مالی و اجتماعی و پزشکی و غیره، توانست حرکت خیراندیش خود را به خوبی ادامه دهد.

دوره نهم نشست مجمع در شهر ابوظبی در تاریخ ۱ - ۶ ذیقعدہ ۱۴۱۵ هـ (۱ - ۶ آوریل ۱۹۹۵) با همراهی مجمع فرهنگی تشکیل شد. در این دوره جمع کثیری از علماء و دانشمندان و بسیاری از محققان و متفکران و کارشناسان و متخصصان در کنار اعضاء منتخب مجمع و شخصیت‌های بزرگ اسلامی شرکت کردند که بعضی از شخصیت‌های بزرگ اسلامی در روز افتتاحیه سخنرانی نمودند.

این دوره به ریاست شیخ زاید بن سلطان آل نهیان، رئیس دولت امارات متحده عربی تشکیل شد. و شیخ نهیان بن مبارک آل نهیان، وزیر آموزش عالی به نیابت از رئیس حکومت امارات به ایراد سخن پرداخت که در آن وظیفه اساسی و رسالت مهم مجمع را ستود.

وی با تشکر از حضور دانشمندان مسلمان که برای هدایت و خیراندیشی گردهم آمده بودند به وظیفه آنها یعنی توجه به مسائل مستحدثه که با جوانب مختلف دینی، اجتماعی، اقتصادی و مالی در زندگی مسلمین گره خورده است، اشاره کرد و در عین حال، بر پشتیبانی جوانب روحی و اجتماعی انسان که ضامن سعادت دنیا و آخرت وی می‌باشد تأکید نمود.

مجمع فقه اسلامی سخنرانی رئیس حکومت امارات متحده عربی را به عنوان سند رسمی برای آغاز کار خود در نظر گرفت.

نشستهای بحث و بررسی مجمع با دو جلسه افتتاحیه و اختتامیه به دوازده جلسه رسید و مجموع تحقیقات عرضه شده با در نظر گرفتن سفارش‌های گروه کار فقهی، پزشکی سازمان اسلامی علوم پزشکی کویت و سندی که ضمیمه آن بود، مشتمل بر ۷۰ موضوع گشت.

آن تحقیقات و پژوهش‌ها، این مسائل و موضوعات را در بر می‌گرفت:

۱- تجارت طلا و راه حل‌های شرعی

۲- صلح و تطبیقات معاصر

۳- سپرده‌های بانکی

۴- سود و بهره‌جویی از سهام و واحدهای انتفاعی

۵- مناقصه

۶- مسائل ارزی

۷- مبدأ حکمیت در فقه اسلامی

۸- پیش فروش کردن و احکام آن

۹- ایدز

بعد از بحث و گفتگوهای بسیار بین اعضاء و کارشناسان و محققان

مجلس مجمع - بحمدالله... و توفیقات الهی - به اخذ تصمیمات و ارائه خط مشی در مورد مسائل مطرح شده، پرداخت.

جلسه افتتاحیه

جلسه افتتاحیه مجمع (همانطور که گفته شد) با سخنان شیخ زاید بن سلطان آل نهیان که توسط وزیر آموزش عالی شیخ نهیان بن مبارک آل نهیان قرائت

شد کار خود را آغاز نمود. سپس وزیر امور اسلامی و اوقاف دولت امارات عربی متحده شیخ محمد بن احمد بن حسن الخزرجی ضمن خوشآمدگویی به حاضران و دانشمندان شرکت کننده اطلاعاتی را در مورد مجمع در اختیار اعضا گذاشت.

سپس دکتر حامد الغابد دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی سخنرانی خود را ایراد نمود. و بعد از ایشان دکتر احمد محمد علی: دبیر کل ارتباطات دنیای اسلام، اسامه جعفر فقیه: رئیس بانک رشد اسلامی، دکتر بکر بن عبدا... ابوزید: رئیس مجلس مجمع، شیخ دکتر محمد الحیب ابن خوجه: دبیر کل مجمع فقه اسلامی، به ایراد سخنرانی پرداختند. و در پایان شاعر دکتر سَمی حَسَن حَمُود از بانک رشد اسلامی جده، قصیده‌ای را به مناسبت انعقاد دوره نهم قرائت نمود.

عناوین مسائل مورد بحث و سخنرانان در مجمع فقه اسلامی

۱ - بحث خرید و فروش طلا و نقره

افرادی که در این زمینه به ایراد سخن پرداختند عبارتند از:

- ۱ - جناب آقای شیخ عبدالله بن سلیمان بن منیع
- ۲ - جناب آقای دکتر صالح بن زاید المرزوقی
- ۳ - جناب آقای شیخ محمد علی تسخیری و سید جعفر حسینی

۲ - صلح و تطبیق آن با اوضاع معاصر

سخنرانان:

- ۱ - آقای دکتر الصدیق محمد الامین الضریر
- ۲ - آقای دکتر محمد عطا سید احمد

- ۳ - شیخ محمد علی تسخیری و شیخ علی نظری منفرد
- ۴ - شیخ حسن جواهری
- ۵ - دکتر نزیه کمال حماد

۳ - سیرده‌های بانکی

سخنرانان:

- ۱ - دکتر سامی حسن حمود
- ۲ - دکتر حسین کامل فهمی
- ۳ - دکتر محمد علی القری
- ۴ - دکتر حمد عبیدالکبیری
- ۵ - شیخ محمد علی تسخیری
- ۶ - قاضی محمد تقی عثمانی
- ۷ - دکتر سعود بن مسعد الثبیتی

۴ - بهره جویی سهام
سخنرانان:

- ۱ - دکتر منذر قحف
- ۲ - دکتر علی محیی الدین القره داغی
- ۳ - دکتر عبدالستار ابو غدة

۵ - مناقصه

سخنرانان:

- ۱ - دکتر رفیق یونس المصری

۲ - شیخ حسن جواهری

۶ - مسائل ارزی (تورم)

سخنرانان:

۱ - شیخ مصطفی احمد زرقا

۲ - دکتر علی احمد السالوس

۳ - شیخ عبدالله بن سلیمان بن منیع

۴ - دکتر علی محیی الدین القره داغی

۵ - دکتر ناجی بن محمد شفیق عجم

۶ - شیخ محمد المختار السلامی

۷ - محمد علی القری بن عید

۸ - دکتر منذر قحف

۷ - مبدأ حکمیت در فقه اسلامی

سخنرانان:

۱ - دکتر ابراهیم فاضل الدبو

۲ - شیخ خلیل محیی الدین المیس

۳ - دکتر وهبة مصطفی الزحیلی

۴ - شیخ محمد الشیبانی بن محمد بن احمد

۵ - دکتر خلیفه بابکر الحسن

۶ - شیخ محمد علی تسخیری

۷ - شیخ مجاهد الاسلام القاسمی

۸ - دکتر علی داود جفال

۹ - شیخ مصطفی کمال التارزی

۱۰ - شیخ حمداتی شبیہنا ماء العینین

۱۱ - شیخ طیب سلامه

۱۲ - دکتر احمد محمد المقری

۸ - پیش فروش کردن و احکام آن

سخنرانان:

۱ - مستشار محمد بدرالمنیاوی

۲ - دکتر عبدالله محمد عبدالله

۳ - دکتر محمد جبرالآلفی

۴ - شیخ محمد علی التسخیری

۵ - دکتر عبدالعزیز بن عثمان التویجری

۶ - دکتر عبدالعزیز الخیاط

۷ - استاد محمود الشهام

۹ - ایدز

سخنرانان:

۱ - دکتر سعود بن مسعد الثبیتی

۲ - دکتر جاسم علی سالم

۳ - شیخ احمد موسی الموسی

و در آخر، سفارشات سمینار فقهی پزشکی سازمان اسلامی و سند رسمی

تقدیمی از دکتر محمد علی البار.

جلسه اختتامیه

در جلسه اختتامیه این افراد به ترتیب سخنرانی نمودند.

۱ - شیخ محمد بن احمد بن شیخ حسن خزرچی، وزیر امور اسلامی و اوقاف .

۲ - شیخ دکتر بکر بن عبدالله ابوزید، رئیس مجلس مجمع بین المللی فقه اسلامی .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی